

AKREDITACE

„DOBROVOLNÍCI V NEMOCNICÍCH“

Poslání programu „Dobrovolníci v nemocnicích“ je vnášet do zdravotnického zařízení více lidského kontaktu, posilovat duševní pohodu pacienta a jeho postoj k aktivní spolupráci na uzdravení. Tak může dobrovolník, člověk přicházející ze „zdravého světa“ pomoci překlenout náročné chvíle v nemocnici a přispět k lepšímu průběhu a efektu léčby.

Hlavní zásadou je vytvoření fungujícího systému dobrovolnické pomoci tak, aby nenarušoval léčebný režim a provoz v nemocnici a vhodně doplňoval práci odborného personálu tam, kde je to pro dobrovolníka – laika vhodné a možné.

Projekt je založen na pomoci lidem, kteří jsou hospitalizováni a těžce nebo dlouhodobě nemocni. Pro komplexní a kvalitní péči o pacienty je potřeba, aby dobrovolníci si byli dobře vědomi své role, svých předností, možností i nutných omezeních a spolupracovali s personálem.

K dobrému a bezpečnému zvládnutí dobrovolnické role v tomto náročném prostředí by měli přispět i následující **pravidla a doporučení vycházející z „Metodického doporučení pro zavedení dobrovolnického programu v nemocnici v souladu s procesy řízení rizik a bezpečnosti pacientů“, Věstník MZ, částka 6/2009,**

- dobrovolník nenahrazuje práci odborného personálu, ale vhodně doplňuje jeho práci tam, kde je to možné
- dobrovolník není v roli zdravotníka (lékař, zdravotní sestra), ani psychoterapeuta nebo sociálního pracovníka, fyzioterapeuta nebo rehabilitačního pracovníka, i kdyby měl v těchto oborech platné vzdělání, znalosti či dovednosti
- hlavní privilegium role dobrovolníka je v nabídce a poskytnutí lidského kontaktu a podpory člověku, který je v dané chvíli nemocný, nebo jinak hendikepovaný.
- dobrovolník vykonává pouze takové činnosti, které jsou předem společně domluvené s koordinátorem dobrovolníků a personálem (kontaktní osobou).
- pokud dobrovolník zvládne svoji činnost v duchu „Tří principů bezpečné dobrovolnické činnosti“ (viz dále), je dobrý předpoklad, že bude pacientovi podporou a může posílit nebo probudit jeho vlastní motivaci k léčbě a uzdravení aniž by to dobrovolníkovi samotnému ubíralo síl.

„**Tři principy bezpečné dobrovolnické činnosti**“ pro dobré zvládnutí dobrovolnické činnosti je pro dobrovolníka důležité, aby zaujal ke své činnosti a k pacientovi takový postoj, který bude i pro něj samotného co nejvíce bezpečný a nebude se zbytečně vystavovat psychickému a emočnímu stresu. Následující tři principy vystihují takovou pozici dobrovolníka, ve které je dobrovolník pro pacienta maximálně užitečný a důležitý a které současně umožňují, aby se dobrovolník nevyčerpal a nevydal se neefektivně ze všech svých sil:

1. orientace na to, co je zdravé, co pacient může, ne na diagnózu a nemoc. Dobrovolník se nemusí zabývat nemocí jako personál a není na pacienta vázán tak silně emočně jako jeho rodina či přátelé. Může se proto výhradně soustředit na to, co pacient může dělat v nemoci, nepotřebuje k tomu znát pacientovu diagnózu, potřebuje pouze informace o možných omezeních pohybu, stravy apod.
2. orientace na přítomný okamžik, ne na minulost či budoucnost pacienta. Dobrovolník může pacientovi nejvíce dát tím, že se mu bude maximálně věnovat ve chvíli, kdy je s ním v osobním kontaktu. I když se ve při své činnosti může dozvědět mnoho s pacientova životního příběhu a může být do něho i samotným pacientem „vtahován“, je důležité si uvědomit, že : dobrovolník není odpovědný za uzdravení a život pacienta, dobrovolník nemůže sám změnit pacientovu minulost nebo budoucnost. Dobrovolník může ovlivnit pouze to, co nabízí ze sebe a nechat na

pacientovi, co s dobrovolníkovi pomoci využije ať už v přítomném okamžiku či pro budoucnost.

- orientace na činnost, ne na výsledek svého působení. Pro dobrovolníka může být silným pokušením se zafixovat na představu, že „ po mé návštěvě se pacientův stav určitělepší“. Tato „pastička“ pak může dobrovolníkovi přinést zklamání, když se situace nevyvíjí tak, jak si naplánoval. Dobrovolník má na pacienta pozitivní vliv, i když se to nemusí bezprostředně projevit a dobrovolník nemá zpětnou vazbu.

Motivace dobrovolníka k činnosti ve zdravotnickém zařízení

- vhodné: ideální dobrovolník má naplněny své základní životní potřeby a nabízí část svého času, energie a dovedností tam, kde je potřeba. Potřeba pacienta je prvořadá, dobrovolník má zájem o efektivní pomoc a ne o zajímavý příběh.
- Nevhodné: když je potřeba dobrovolníka pomáhat větší než jsou skutečné potřeby pacienta, nebo klienta, je dobrovolník náchylný k překračování bezpečných hranic své role. Upřednostněním svých vlastních potřeb si může sám způsobovat nesoulad ve vztahu s klientem a je více závislý na vnějším potvrzování výsledků své činnosti. Když dobrovolníkův zájem „profesionálně“ vstupovat do příběhu a potíží pacienta převládá nad pouze „ lidským dobrovolnickým kontaktem“, v podstatě „klame“ pacienta či klienta, protože jako dobrovolník nemůže pacientovi skutečně naplnit a splnit profesionální službu, na kterou má právo jen odborník odpovídající profesi.

Činnost dobrovolníků je orientována zejména na:

- vyplnění volného času u hospitalizovaných pacientů (např. práce s PC, skupinové čtení, doprovod při vycházkách apod.)
- individuální kontakty s jednotlivými pacienty jako průvodci nebo společníci, doprovod na procházkách v areálu nemocnice atd.
- pomoc při organizačním zajištění jednorázových kulturních a zábavných programů
- pomoc při budování informační sítě pro pacienty – vývěsky s informacemi o možnostech, které mají nemocní v souvislosti s dobrovolnickou činností, letáky k jednorázovým akcím, webové stránky atd.

Další **rozvoj programu „Dobrovolníci v nemocnicích“** směřuje na:

- zapojení dalších oddělení a klinik do programu
- ve spolupráci s personálem rozšíření palety činností pro dobrovolníky
- navázání systematické spolupráce s vyššími odbornými školami a Lékařskou fakultou UP v Olomouci
- rozšíření dobrovolnického programu do dalších zdravotnických zařízení

Naše dobrovolnické centrum mělo k 1.9.2009 aktivních 27 dobrovolníků (z celkové databáze 62 dobrovolníků) z toho 7 docházelo pravidelně za pacienty Vojenské nemocnice Olomouc. Ostatní dobrovolníci dlouhodobě pracují v různých sociálních zařízeních Města Olomouce a současně se účastní na jednorázových akcích pořádaných centrem.

Garantem a supervizorem programu „Dobrovolníci v nemocnicích“ je MUDr. Ivana Kořínková. Garantuje funkční a efektivní začlenění programu do léčebné péče ve zdravotnickém zařízení. Vzhledem k tomu, že zájem ze strany dobrovolníků a zdravotních zařízení má stále vzrůstající tendenci, považujeme funkci garanta a supervizora programu za nepostradatelnou.

Koordinátoři dobrovolníků (Mgr. Katrin Křupková, Mgr. Jiří Lang) zajišťují v nemocnici pro jednotlivá oddělení komplexní dobrovolnický servis. Spolu se supervizory dobrovolníků se podílí na kontrole a hodnocení činnosti dobrovolníků.

Kontaktní osoby mají na jednotlivých odděleních dobrovolníky na starosti, obvykle se jedná o vrchní nebo staniční sestry.

Dobrovolníci jsou všichni, kteří splňují vstupní podmínky bez ohledu na věk, pohlaví či profesi.

Podrobný průvodce programem „Dobrovolníci v nemocnicích“ je zpracován Hestia – Národním dobrovolnickým centrem, který slouží i pro naše účely a potřeby.